

BOTVIDSBYGDEN

Tumba centrum från 1903 med landsfiskalens hus "Länsta" i mitten och apotekshuset vid landsvägen. Till vänster skimtar stationshuset. Man kan observera spillningen efter åkarhästarna på vägytan långt innan biltrafik var påtänkt. Botkyrka Hembydsgilles bildarkiv.

LEDARE

■ ■ EN MÅNGSIDIGARE TIDNING?

- Styrelsen har beslutat att Botvidsbygden i fortsättningen skall ha formatet A-5, som är hälften av det gamla A-4 formatet. Det kan innebära att tidskriften kan få fler sidor - bli mångsidigare.

- Tidningens redaktör sedan många år - kanske från början - Georg Malmkvist, Arne Mattsson och jag har åtagit oss att utforma den "nya" skriften. Vi samlades till ett första redaktions-möte onsdagen den 20 jan. 1988 och du har resultatet i din hand just nu för beskådan.

- Men vi vill gärna få mångsidighet på de många sidorna. En redaktions-kommittés uppgift är inte att skriva allt som skall ingå i tidskriften, utan här behövs en pånyttförelse av våra medlemmars intresse för att låta publicera sina alster.

- I det första utkastet till en tidskrift i det nya formatet
FORTSÄTT TILL SIDAN 10 > > >

BOTVIDSBYGDEN

TIDSKRIFT FÖR BOTKYRKA HEMBYGDSGILLES MEDLEMMAR.
UTKOMMER MED 4 NUMMER PER ÅR

SISTA MANUSDAG FÖR BOTVIDSBYGDEN NR 2 ÄR DEN 13/6 1988

INSÄNDARE

BOTKYRKA - "hembygd" även för våra invandrare!

■ ■ ■ I Botkyrka finns många invandrare. Många nationaliteter och kulturer är representerade.

En liten del av invandrarna har vi fått kontakt med när kommunen inom ramen för Grundvux och andra aktiviteter har arrangerat studiebesök inom kommunen med bl.a. Trädgårdstorp på programmet.

Jag har haft tillfälle att vara med som en av "värdarna" på några av dessa besök och har tyckt mig märka att våra nya kommuninnevånare överlag har varit mycket intresserade av det som vi har visat och berättat. Och jag har börjat fundera över om inte de å sin sida kanske har något att ge oss infödda svenskar i Botkyrka. Varför inte bjuda in dem att presentera litet av sin kultur (danser, musik, dräkter etc.) på en Hembygdsdag eller till midsommar? För det
FORTSÄTT TILL SIDAN 10 > > >

REDAKTION:

Rune Engström 08-91 10 92
Georg Malmkvist 08-778 17 11
Arne Mattsson 0753-371 16

ANSVARIG UTGIVARE:

Rune Engström

UTANFÖR GRINDARNA

■ En fråga om behövliga skollokaler blev föremål för skolrådets behandling i början av år 1903 närmast med anledning av en skrivelse från folkskoleinspektör J.A. Wallin, som uttalat stark kritik mot småskolelokalerna vid Tullinge, Riksten, Lottalund och Draget. Frågan gick till kyrkostämman som tillsatte en utredningskommitté. Denna inkom i början av 1904 och där man föreslog att vid Riksten uppföra en småskola, avsedd för denna egendom. Förslaget kom till utförande. Sålunda uppfördes ett småskolehus efter ritningar av arkitekten L A Lehming år 1904,
FORTSÄTT TILL SIDAN 10 > > >

RIKSTENS småskola å Rikstens gods ligger cirka 11 km från kyrkan och 6 km från Tumba.

Skolhuset, är en vackert belägen tvåvåningsbyggnad af trä i villastil, inrymmande å nedra botten med större prydlig veranda, afklädningsrum, materialrum och skolsal, afsedd för 25-28 barn, samt å öfra botten en synnerligen bekväm, ljus och väl inredd lärarinnebostad.

Lärarinna: Hilda Jansson, f. 1866, tillträdde sin n.v. befattning 1894. Lön:483:33. Skolan är tillsvidare 3-klas-sig. Barnantalet är 12.

Ovanstående är saxat ur tidskriften "Svenska bygder".

Vad händer? på Torpet

TRÄDGÅRDSTORP - EN BYGGARBETSPLATS

Det har varit "stökigt" i höst för oss som haft ärende till Logen på Trädgårdstorp. Det har varit mycken väntan också. Teori och praktik har inte alltid passat ihop. Men sådant händer nog inte så sällan.

Nu finns det dricksvatten i kranen i köket och avloppet går in i det kommunala systemet.

Nu är grunden till vår utbyggnad av etapp 1 fullbordad. Den skall ge oss en ny entré med kapprum med två "riktiga" toaletter.

Egentligen är det ett väldigt litet bygge - jämförbart med en liten sommarstuga på drygt 30 kvm. Men det är ett angeläget bygge. Teoretiskt kan det vara färdigt fram på vårkanten.

LÄS MERA PÅ SIDAN 10 > > >

• BRANDSPRUTAN TRIMMAS

I Lilla Logen finns en hel del intressanta saker att vårda och bevara. I tidningen Mitt i Botkyrka fanns förra sommaren en artikel om Trädgårdstorp. Där efterlystes flera krafter som vill göra saker åt föreningen. Gunnar Zetereus från Huddinge nappade och han finns nu med i vårt pensionärsgäng med specialuppgift att - om möjligt - göra vår brandspruta användbar.

Tänk er: En brandkårsutryckning från anno dazumal (eller när det kan ha varit).

KOMMUNEN VILL UTÖKA TRÄDGÅRDSTORP

I dagarna (21 mars) presenterar kommunen ett nytt förslag till plan för området kring Trädgårdstorp.

I detta förslag vill man tillföra Trädgårdstorp en tomt med infart från Norra Parkhemsvägen och anknäring till vårt område vid Logens högra gavel.

NU BYGGER MAN PÅ TRÄDGÅRDS- TORP

Tillbyggnaden med utrymmen för ny entré och två toaletter pågår nu för fullt. Hembygdsdagen (29 maj) bör få en extra aktivitet: Invigning av nybygget.

* UR 1878 ÅRS TAXERINGSLÄNGD

BOTKYRKA

Socken i Svartlösa härad i Stockholms län, sträckande sig från Ekeröfjärden af Mälaren söderut till de ett par hundra fot höga bergs- och skogstrakterna söder om V. Stambanan, hvilken genomlöper socknen och ungefär midt i den har stationen Tumba. 0,826 qv.-mil, hvaraf land 0,721 eller 16.677 tunnland, 43 1/24 mantal, 1.950 invånare.

2.437.900 kr fastighetsvärde (enskildas jordbruksfastighet blott 1.715.100 kr).

Norra delen har flere sjöar, såsom Bornsjön, Aspen, Alby-sjön och Tullingesjön samt är i allmänhet odlad.

Jemte jordbruket äro att nämne åtskilliga industriella verk, främst Tumba Pappersbruk, vidare flere tegelbruk, sågverk och qvarnar.

Större gods äro Sturehof, Hamra och Norsborg.

Mellen Botkyrka och Mälaren stod 1568 en strid mellan Erik XIV och hans bröder.

Tingsställe och gästgivarregård i Fittja, post- telegraf- och skjutsstation samt läkarebostad och apotek i Tumba.

Socken med annexet Salem ett konsist. past. 2 kl.

NORSBORG: Herregård i Botkyrka socken, Svartlösa härad, Stockholms län, vid Ekerö-

fjärden af Mälaren.

Detta gamla gods bildades af Norsborg 2 7/8 mantal, Hallunda 1, Kärsby 1 21/64 och Tomteberga 1 1/6, tillsammans 6 71/52 mantal.

Tax. 100.000 kr. Hallunda qvarn 2000 kr, och är fideikomiss.

(Innehafvare: Friherre Lilje-crantz).

FITTJA: Herregård i Botkyrka socken vid Albysjön, en vik af Mälaren. Egendomen omfattar: Fittja 2 1/3 mantal, tax. 92.000 kr. Fittja tegelbruk 6.000 kr. I Salems socken: Hallinge 3 mantal, Räf-torp 1/2 och Igeltorp 1/2, tillsammans 4 mantal. tax. 59.000 kr, såg 1.000 kr.

I Huddinge socken: Glömsta 1 mantal, tax. 60.000 kr, eller alt. tax. 218.000 kr.

Från Fittja Gästgivarregård nära Mälaren skjutsas till Stockholm 1,5 mil, Länna 2,3 mil, Norrga 1,5 mil, Södertelje 2 och Tumba 0,6 mil.

Fittja, som eger liknämnd poststation, har regelbunden ångbåtsförbindelse med Stockholm.

TULLINGE: Herregård i Botkyrka socken, Svartlösa härad, Stockholms län, vid Tullingesjön nära V. stambanan.

3 mantal, tax. 218.000 kr, qvarn 500 kr, såg 1.000 kr, ångsåg 10.000 kr, snickerfabrik 1.000 kr eller alt. 231.000 kr. Oskar Norgren

STYRELSEN berättar:

* ÅRSMÖTE SOM BLEV MEST FEST

Årsmötet innebär en uppsummering av vad som varit och en överenskommelse om nya tag inför det som komma skall. Alla var överens i båda dessa avseenden: Det har hänt en hel del under det år som gått och mer skall hända - -

Tyvärr saknas det medarbetare i en del av kommittéerna men hopp finns att vakanserna skall kunna fyllas på under året.

Men varför inte ägna några rader åt stunden då vi var samlade: Det var faktiskt en ganska välbesökt tillställning - det har hänt att vi varit färre. Festkommittén hade gjort ett gott arbete med att förse oss med förtäring och med arrangemang i övrigt. Många spelmän kom och såg till att det blev dans långt fram på aftonen. Si, det var en kväll att minnas!

Sista manusdag

FÖR BOTVIDSBYGDEN NR 2
ÄR DEN 13/6 1988.
HÖR AV DEJ TILL NÅGON
AV OSS I REDAKTIONEN:
(se sidan 2)

SEKTIONS - RUTAN

● Här är det meningen att våra olika sektioner ska kunna presentera sina aktiviteter och arrangemang.

■ ■ Ett nytt arbetsår ligger obrukat framför oss. Idéer poppar fram, men vad kan det bli av dem?

Ø Nr 1 * * * * *

En utställning med gamla leksaker att visas på hembygdsdagen i vår. Vi söker leksaker fram t.o.m. 1950. Det kan vara gamla eller nygjorda efter gamla förebilder. Inventera vad Du har och tala om det för oss: Ingegerd Lindström, Eva Sandin eller Lena Wallin senast den 10/5. Vi måste planera så vi inte står med tjugo dockor och en ternsoldat. De stora glasskåpen som står på Högbrink nu, hoppas vi kunna använda och få låsa om klenoderna.

Ø Nr 2 * * * * *

Vi väver trasmattor och traslöpare till vinster.

Ø Nr 3 * * * * *

Vi visar olika dräktdetaljer (sömnad, broderi osv) under arbete vid Hembygdsdagen. Kom och tala om för oss vad Du arbetar med och som Du kan visa.

Ø Nr 4 * * * * * VANTAR! * * * *

På natten efter julmarknaden kunde jag inte sova, tankarna virvlade runt och störde sömnen. Då kom idén: Vi gör vantar av alla de slag och storlekar, och har i ett försäljningsstånd nästa Julmarknad. Men det skall vara den dyra "fina" vanten.

Jag menar mönsterstickad, nålbunden, tovad, broderad eller i skinn eller tyg. Ingen dussinvara alltså.

Tänk om alla hädiga i Gillet (och det finns många) bi-drog med ett vantpar. Vilket försäljningsstånd det kunde bli.

Tryter Din uppfinningsrikedom hör av Dej till mej, så kan vi nog tillsammans hitta på något. Men börja i tid!

■ Ingegerd Lindström Slöjdsek.

TACK!

Ett varmt
TACK till
Hembygdsgillet för
hyllningsadress och
blomsteruppsättning
på min 60-årsdag.

Bengt Grann

GRATIS!

* DESSA FYLLDE/FYLLER 50 ÅR

14/2 ElsBritt Sellin
14/4 Hans Björklund
23/4 Anita Löfgren
6/8 Bengt Skinnar
1/11 Kerstin Andersson
27/11 Gösta Sellin

* DESSA FYLLDE/FYLLER 60 ÅR

23/1 Bengt Grann
31/3 Anna Palmkvist
16/4 Eskil Andersson
5/7 Torsten Fahlén
4/10 Ulla Britt Körwell
16/11 Arne Åberg
22/11 Lizzie Allinger

* DESSA FYLLDE/FYLLER 70 ÅR

23/2 Per Ornevi
6/4 Bengt Borgström
16/7 Gunnar Palmkvist
20/9 Nils Söderberg

* DESSA FYLLDE/FYLLER 75 ÅR

* DESSA FYLLDE/FYLLER 80 ÅR

13/2 Janne Bylger
4/8 Eva Jämtin

* DESSA FYLLDE/FYLLER 85 ÅR

* DESSA FYLLDE/FYLLER 90 ÅR

20/7 Ester Söderbom

HÄNT SEN SIST

RAPPORTÖR

*** SLAGSTA GILLES ***
*** VINTERSTÄMMA! ***

■ ■ Ja, så var det åter dags för en av Slagstas trevliga stämmor. Man vet redan innan man kommer dit, att det ska bli roligt. Och naturligtvis fanns det spelglädje i varje rum och hörn.

Vi från Spelmanslaget var där och spelade även på scen. Några av oss spela även en stund på dansen på kvällen.

Det var som vanligt mycket folk som spela och framför allt mycket folk som lyssna. Varje gång Slagsta Gille har en stämna blir jag lika imponerad av deras sätt att ordna trevliga stämmor, och jag kan tänka mig allt jobb som ligger bakom.

Tack Slagsta Gille! □
Monica

VI KAN VÄL HJÄLPAS ÅT!!

Att göra tidningen ännu bättre. Under den här rubriken kan du berätta om du varit med på något kul. Var inte blyg, hör av dej till redaktionen!

ARRANGEMANG

SLÅTTERGILLE
PÅ TRÄDGÅRDSTORP

• • Den 11 juni samlas vi på Trädgårdstorp till slättergille. Mera om detta meddelas senare. Vik den dagen!

- o -

• BERÄTTARCAFÉ I SLÄTTEN

• Vi i fornminneskommittén har tänkt oss att då och då ordna en sammankomst för dem som vill berätta om hur det var förr (och kanske om hur det är i dag). Lokal blir Slätten. Till dag och tid återkommer vi.

Då och då påpekar vi i dessa spalter vad som skulle kunna uträttas av våra medlemmar till fromma för oss själva och de uppgifter som anses åligga ett hembygds-gille. Här är några av dem:

Ofta kommer vi i kontakt med äldre människor som är villiga att berätta om hur det var en gång. Vi behöver en liten grupp medlemmar som intervjuar, spelar in eller skriver.

Det frågas om vi inte skulle kunna återuppliva vår teatergrupp. Öva in något som kan framföras någon stilla sommarafteon på Trädgårdstorp.

Kontaktperson: RUNE ENGSTRÖM

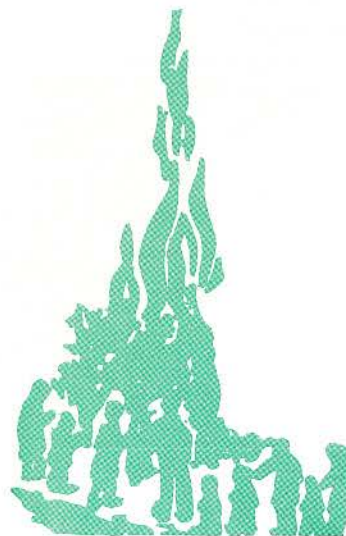
UR ÅRSPLANEN '88

APRIL

- 23 ARBETSDAG.
- 25 KALLAS DU TILL
KVARTALSMÖTE KL 19.30.
- 30 Valborgsmässofirande.

MAJ

- 2 Sista manusdag för bidrag till INFO-Bladet.
- 8 TERRÄNGLÖPNING 3-kampen
Vill du vara med, anmäl dej till Ingrid Avelin, senast den 25/4.
- 9 Slöjdkväll, Högbrink
- 28 Ungdomsringens dag.
- 29 HEMBYGDS DAGEN.

KOM TILL TRÄDGÅRDS- TORP OCH FIRA

VALBORGSMÄSSOAFTEON

Traditionsenligt kommer vi att fira Valborg också i år. Vi tänder brasan c:a kl 19.30.

Därefter samlas vi på Logen för förtäring av något ät- och drickbart. Efter detta dans så länge som vi orkar.

För detta får du betala 15:-

FESTKOMMITTÉN

EN MÅNGSIDIGARE ...
forts från sid 2

matet finns det rubriker som kanske kan inspirera till skrivande: INSÄNDARE, STYRELSEN BERÄTTAR, SEKTIONSROUTAN, BoU-SPALTEN, PROFILEN, ARRANGEMANG, KURSER.
Välkomna alltså med manus till redaktionen.

Rune Engström

- o -

INSÄNDARE: BOTKYRKA...
forts från sid 2

är väl inte så att allt som bjuds på Trädgårdstorp måste vara "hemvävt svenskt".

Lars Boman

- o -

RIKSTENS SMÅSKOLA
forts från sid 3

avsett för en avdelning och med bostad för lärarinna.

Saxat ur boken: "BOTKYRKA FOLKSKOLOR".

o Skolan är idag ganska illa medfaren. Hus som inte används råkar illa ut på olika sätt.

Inte minst är det människor som misshandlar de stackars husen. De statliga myndigheterna ville för en del år sedan riva huset, men då ingrep kommunens kulturmyndighet.

Vad händer härnäst.

RUNAR

TRÄDGÅRDSTORP...
forts från sid 4

o HAR LOGEN FÅTT MÄSSLINGEN?
- Nej, det är minnen från en välbehövlig upprustning. Logen är nu rejält inpackad i olika material som ska hålla värmen kvar inomhus. Vinden är fullpackad med mineralull, under huset har frigolitskivor spikats fast och i väggarna har man sprutat skum. De många ljusa pluggarna minner om lika många hål för insprutning av skum och kontroll att väggarna blivit ordentligt fyllda.
- Arbetena är godkända av myndigheterna och vi kommer att få 10.900:- i statligt bidrag till kostnaderna. Nu återstår målningen utvändigt.

Rune

- o -

■ ■ INGEN LÖSTE KORSORDET

I syfte att försöka testa intresset hos våra medlemmar för att läsa och besvara sig med innehållet i vår tidning gjorde jag ett väldigt lätt korsord.

- Det var infört i föregående nummer. Jag satte mig att vänta på en massa rätt ifyllda korsord. Jag hade ju lovat en bok till "den första rätta..."

- Jag har boken kvar! Det kom inte ett enda svar!

BOTVIDSBYGDENS * * * * *
* * * SLÄKTFORSKARFÖRENING

* I Botvidsbygden nr 3 fanns en notis intagen om att en släktforskarförening höll på att bildas i Botkyrka. Tanken var först - som framgår av notisen - att den skulle samordnas med Gillets verksamhet med hänsyn till de närliggande intresseområdena: Släkt- och hembygdsforskning - hembygdsvård.

Det visade sig dock att det kunde vara mera fördelaktigt att släktforskarföreningen stod på egne ben. Den 1 jan. 1988 startade också Botvidsbygdens Släktforskarförening sin verksamhet och har redan ett 70-tal medlemmar.

Förutom den målsättning som framgår av förenämnd notis försöker föreningen att till mötena engagera goda föredragshållare inom släkt- och hembygdsforskningens område.

Sålunda talade vid vårt senaste möte den 24 mars fanjunkare Ewert Wahlberg över ämnet "Södermanlands indelta soldater och deras torp" samt visade bilder i anslutning till föredraget.

Vi tar gärna emot nya medlemmar och upplysningar om verksamheten kan Du få av ordf. Oskar Norgren, telefon 08-7782197 eller sekr. Nils Dahlström 08-7782810.

Nils Dahlström

* TANKAR UNDER ETT VALÅR *

Uppsnappade av Oskar Norgren

● Politik är konsten att hindra människor att lägga sig i vad som angår dem.

PAUL VALERY

● En radikal är en person med båda fötterna fast förankrade i luften.

FRANKLIN D ROOSEVELT

● När ni störtar statyerna så spara socklarna. De kan användas på nytt.

STANISLAV JERZY LEG

● Liksom det behövs lagar för att upprätthålla en hög moral, behövs det en hög moral för att upprätthålla lagarna.

NICCOLO MACHIAVELLI

● Alla revolutionärer har hittills bara bevisat en sak, nämligen att mycket låter sig förändras, bara inte människorna.

KARL MARX

● När en politiker säger att vi sitter i samma båt så var på din vakt. Det betyder att det är du som ska ro.

VILHELM MOBERG

- o -

Tumba Fotvård och Solarium

Tel 32730

Tumba C

Detta medan Du väntar

Ellinor servar Dig med laser eller fixar Dina fötter.
Madeleine gör likaså, och Camilla tar hand om Ditt
ansikte medan Du blundar en stund.

Ellinor Palm

Madeleine Andersson

Camilla Tamm

VÄLKOMMEN
till

Tumba Fotvård
Tumba C. Tel 0753-327 30

